

Hermann Dikowitsch^{*)}

---

preface

Europe proclaimed 2008 the European Year of Intercultural Dialogue. Lower Austria has been supporting intercultural activities by the "Bureau for the Dialogue among Civilizations" for ten years. Today this institution is generally acknowledged and highly appreciated. Its foundation was laid at a time when the cultural landscape of Lower Austria was undergoing major changes. The ground was well-prepared. Not only did the young capital of the federal province lead to the foundation of its own cultural district with the Landesarchiv, the Landesbibliothek, the Landesmuseum and the Festspielhaus, but it also resulted in a new approach to culture and art as well as in creating a politico-cultural counterpart to the capital of Vienna.

Mimi Wunderer, principal of the Bühne im Hof and artistic director of the Festspielhaus St. Pölten and Reinhard Gosch have been cultural pioneers in this exciting time. Both could win Erwin Pröll, Federal Governor of Lower Austria for their idea of the Dialogue among Civilizations. They succeeded in convincing him of the added value of an independent and self-confident cultural policy not only across the borders of the federal province but also across the borders of the Republic of Austria.

Since then the Bureau for the Dialogue has been contributing to a climate of mutual understanding of the foreign, the unknown and the undiscovered. This has been achieved by an abundance of activities bringing together different cultures and societies.

The Dialogue among Civilizations has thus become an indispensable element of the open-minded cultural policy of Lower Austria. I wish the Bureau for the Dialogue among Civilizations all the best and great success for the next decade.

^{*)} Hermann Dikowitsch is Deputy Manager of the Department for Culture and Science of the Provincial Government of Lower Austria

Geleitwort

Europa hat 2008 zum Europäischen Jahr des interkulturellen Dialoges ausgerufen. Niederösterreich fördert interkulturelles Geschehen mit dem „Dialog zwischen den Kulturen“ seit mittlerweile zehn Jahren. Heute von allen anerkannt und geachtet, fiel dessen Gründung in eine Zeit des Auf- und Umbruchs in der Kulturlandschaft Niederösterreichs. Das Umfeld war gut aufbereitet. Die junge Landeshauptstadt bewirkte nicht nur die Errichtung eines eigenen Kulturbezirks in St. Pölten mit Landesarchiv, Landesbibliothek, Landesmuseum und Festspielhaus, sondern führte auch zu einem neuen emanzipativen Umgang mit Kunst und Kultur sowie der Schaffung eines kulturpolitischen Gegenpols zur Bundeshauptstadt.

Kulturelle Vorreiter in dieser spannenden Zeit waren Mimi Wunderer, Prinzipalin der Bühne im Hof und Intendantin des Festspielhauses St. Pölten, und an ihrer Seite Reinhard Gosch, die beide für ihre Idee des Dialogs zwischen den Kulturen den Landeshauptmann von Niederösterreich, Erwin Pröll, gewinnen und vom Mehrwert einer eigenständigen, selbstbewussten Kulturpolitik auch über die Grenzen Niederösterreichs und der Republik hinaus überzeugen konnten.

Seitdem hat der Dialog mit einer Fülle an Aktivitäten im Austausch unterschiedlichster Kulturen und Kulturkreise zu einem Klima des wechselseitigen Verständnisses für Fremdes, Unbekanntes und Unentdecktes beigetragen.

Zu einem unverzichtbaren Bestandteil einer weltoffenen Kulturpolitik Niederösterreichs geworden, wünsche ich dem Dialog zwischen den Kulturen auch für das nächste Jahrzehnt alles Gute und Erfolg.

الحوار بين الثقافات

أعلنت أوروبا سنة 2008 عاما للحوار بين الثقافات، في حين تدعم مقاطعة النمسا السفلى مبادرة الحوار بين الثقافات منذ نحو عشر سنوات. واليوم يحظى هذا العمل بتقدير واحترام بديهي من الجميع، إذ تزامن انطلاق هذه المؤسسة مع التحولات الثقافية الكبرى التي شهدتها مقاطعة النمسا السفلى، لتتناسب هذه المبادرة مع المحيط الثقافي الناشئ في المقاطعة حيث أقيمت مؤسسات ثقافية متعددة في مدينة "سانت بولتئين" العاصمة الجديدة للمقاطعة مثل أرشيف ومتحف ومكتبة المقاطعة، وكذلك بيت المهرجانات الفنية. كل هذا أدى إلى تكوين شخصية ثقافية مستقلة للمقاطعة في المجالات الفنية والثقافية، ساهم في إحداث توازن في المنافسة الثقافية بين سانت بولتئين عاصمة المقاطعة وبيننا عاصمة الدولة.

كانت الريادة في العمل الثقافي بالمقاطعة للسيدة ميمي فوندرر مديرة البيت المسرحي ومنسقة بيت المهرجانات الفنية في سانت بولتئين وبجانبا السيد "راينهارد غوش" حيث تمكن كلاهما من كسب تأييد السيد الدكتور "إرفين برويل" حاكم المقاطعة لفكرتهما الخاصة بالحوار بين الثقافات، لتتخطى فعاليات وأنشطة المبادرة حدود المقاطعة بل ودولة النمسا إلى العالم الخارجي.

من هذا المنطلق اتخذ الحوار بين الثقافات صورا عدة تمثلت في لقاءات للحوار لتبادل الأفكار مع العديد من المنظمات والدوائر الثقافية أسهمت بدورها في تحقيق التفاهم المتبادل بين الطرفين النمساوي وغيره من الأطراف الأجنبية سواء المعروف أو المجهول منها.

إنني أتمنى لهذه المؤسسة التي صارت منبرا لا يمكن الاستغناء عنه في انفتاح السياسة الثقافية لمقاطعة النمسا السفلى على العالم في مجال الحوار بين الثقافات كل تقدم وازدهار خلال العقد المقبل.

*) Hermann Dikowitsch ist stellvertretender Leiter der Abteilung Kultur und Wissenschaft der NÖ Landesregierung

سلام

اروپا سال ۲۰۰۸ را به عنوان سال گفتگوی فرهنگی در اروپا نامگذاری کرد. اتریش سفلی از ۱۰ سال پیش حمایت خود را از گفتگوی میان فرهنگها اعلام کرده است. امروز با اعتماد به نفس همه موارد این برنامه، مورد قبول و توجه واقع شده است. شهر فرهنگی اتریش سفلی یعنی مرکز این استان در این زمان دست خوش تغییرات و نظرات متفاوت بزرگی در این زمینه بود. محیط خوب آماده شده بود. جوانان مرکز این استان فقط یک منطقه فرهنگی برای خودشان در سانکت پولتن با استفاده از ملی، موزه ملی، خانه هنر احداث ارشيو ملی و کتابخانه نکردند بلکه همچنین یک محیط بزرگ جدید هنر و فرهنگ مانند ایجاد یک فضای فرهنگی سیاسی که قطب مقابل برای مرکز استان میبودهدایت کردند. پیشرو فرهنگی در این زمان مهیج میمی ودر بود و همچنین مسئول صحنه و خانه هنر در سانکت پلتن و در کنار ایشان آقای رینهارد گوش. هر دو با یک دید گاه مشترک نسبت به گفتگوی میان فرهنگها نظر استنادار اتریش سفلی آقای دکتر اروین پرول را جلب کرده و همچنین با اعتماد به نفس بالا در فرهنگ سیاسی و فرهنگ سازی توانستند تاثیر گذار در اتریش سفلی و حتی کشور اتریش باشند. از این زمان گفتگو با یک قدرت و توان ویژه شروع به فعالیت در تبادل فرهنگهای متفاوت و دایره فرهنگی در یک جو متقابل برای بیگانگان و مسائل ناشناخته نموده و به نتایجی نیز دست یافت. به این خاطر اتریش سفلی تبدیل به یک مرکز ماندگار فرهنگ سیاسی جهان باز شد

من آرزو موفقیت برای گفتگو میان فرهنگها برای این دهه دارم

هرمان دیکتیسیچ

קדימה

אירופה הכריזה על 2008 כשנה האירופאית לדיאלוג בין תרבויות. אוסטריה תחתית תומכת מזה עשור בפעילויות בין תרבותיות באמצעות "המשרד לדיאלוג בין תרבויות", מוסד מוכר ומוערך. המוסד הוקם בתקופה בה הנוף התרבותי של אוסטריה תחתית עבר שינויים משמעותיים. הקמתו צמחה מקרקע פוריה. לא רק שהבירה הצעירה של המחוז הפדרלי הקימה רובע תרבותי שכלל את ארכיב המחוז, ספריית המחוז, מוזיאון המחוז ותאטרון הפאסטשפילהאוס, אלא שהיא גם הביאה לגישה חדשה כלפי התרבות והאמנות וליצירת מקבילה תרבותית-פוליטית לבירת המדינה, וינה.

מימי וונדרר, המנהלת האמנותית הראשית של פאסטשפילהאוס בסנט פולטן, וריינהרד גוש הינם חלוצים תרבותיים בתקופה מסעירה זו. שניהם הצליחו לזכות בתמיכת מושל מחוז אוסטריה תחתית, ד"ר אירוין פרול, ברעיון שלהם בדבר דיאלוג בין תרבויות. הם הצליחו לשכנעו בערך המוסף של מדיניות תרבות עצמאית ובטוחה בעצמה שאינה רק חוצת גבולות מחוזיים אלא גם חוצה את גבולה של הרפובליקה האוסטרית.

משרד הדיאלוג בין תרבויות תורם לאווירה של הבנה הדדית לזר, ללא מוכר ולמי שטרם התגלה באמצעות מגוון פעילויות המקבצות יחד תרבויות וחברות שונות.

כך הפך הדיאלוג בין תרבויות למרכיב חיוני במדיניות הפתיחות התרבותית של אוסטריה תחתית. אני מאחל למשרד לדיאלוג בין תרבויות כל טוב והצלחה רבה בעשור הבא.

Thomas Jorda^{*)}

---

give me a place to stand

Since Plato we have known that getting along with each other is not an easy task to tackle; because most of the time language is involved – speaking to each other so to speak – and we all know that this is a constant source of confusion and misunderstanding.

Long before Plato the ancient Greeks knew the verbs διαλέγεσθαι ("dialégesthai": to talk about something) and διαλογεῖν ("dialogeín": to ascribe to each other). From these two verbs the word Διάλογος ("Diálogos": the flowing of words) derived denoting an oral or written conversation between two or more persons and marking an exchange of ideas and ideologies, religions, opinions and attitudes also by means of art. The reference to our Greek ancestors is not without reason. It was the above-mentioned Plato who gave the dialogue its special relevance by using it as a form of philosophical discussion to get from mere thinking to awareness and insight. In the dialogue both meanings come together thus allowing a deeper insight than an individual may ever get.

By now we might realise that an enterprise calling itself "Bureau for the Dialogue among Civilizations" cannot be run in passing if it really wants to come up to its task.

Even if we do not take Samuel P. Huntington's alarmingly prophetic book "The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order" literally, if we only take it seriously, we have to look for the most efficient methods to prevent this clash. Because at the beginning of the third millennium only madmen – among them an alarming number of political leaders and statesmen – still believe that fight and war are right means to make this world a better one. In the first half of the 20th century especially Europe had to learn that winning a war did not necessarily mean benefitting from a victory.

The Clash of Civilizations can only be avoided – this is where Plato comes in again – by the dialogue, the exchange of opinions that leads to mutual understanding. This is what gives the "Bureau for the Dialogue among Civilizations" its special meaning and which makes it so essential. And this helps us understand the seriousness with which Reinhard Gosch, the former cultural manager coming from Styria, runs the enterprise and has made it his purpose in life.

^{*)} Thomas Jorda is deputy editor in chief of the NÖ Nachrichten.

Very often the way to hell is paved with good intentions. But this is something Reinhard Gosch cannot at all be accused of. Quite the contrary, there is hardly anyone else whose character traits would make him a better candidate for this job which of course is more a vocation than a job. He runs the business with utmost interest in the matter, a unique combination of phlegm and pedantry, calmness and accuracy. Of course, it may happen that he calls a person five times a day in order to confirm an appointment, to fight for a new idea or to invite for an important conversation. He will never put pressure on you but will try to raise awareness and insight for a common step that has to be taken.

This approach has little to do with either modernistic management or the autocratic setting up of conditions but is all about a caring contact among humans, even and especially across long geographical, philosophical and ideological distances.

"The Dialogue among Civilizations" builds bridges to countries at the southern edge of Europe, from Madeira in the west via Tunisia and Egypt to Syria and Jordan in the east. Philosophers and peacemakers, artists and other creative minds are invited to cross this bridge to Austria, to introduce their cultures, to enter into dialogue with the people in Austria and thus to gain new mutual insights. These bridges built by Gosch at the same time lead to invitations gladly accepted by Austrian thinkers and artists of different fields to start dialogues in other countries.

"The Dialogue among Civilizations" has found a great place in the "Bühne im Hof" in St. Pölten, Reinhard Gosch has found a great partner in Mimi Wunderer, the unique artistic director of the "Bühne im Hof" who shares his interest and knowledge and at the same time leaves him enough freedom. The federal province of Lower Austria is a generous supporter that appreciates the valuable work of the organisation.

It is obvious that the "Bureau for the Dialogue among Civilizations" is not a big enterprise. It would be presumptuous to believe that an organisation like this can make up for the crimes that have been committed by the powerful in this world. But it has got the overwhelming charm of the apple tree that Martin Luther wanted to plant even though the world would perish. As long as humans live who still hope that a dialogue is possible and will definitely make sense, and as long as humans still believe that nothing has been lost yet and confidence is still an option, as long as that we may hope for the future of mankind.

Archimedes of Syracuse, another ancient Greek, said those famous words when he stated the correct mathematical lever principle "Give me a place to stand, and I shall move the earth with a lever". Of course, the "Dialogue among Civilizations" cannot be a lever, it is too small an organisation but it is one of these places, where you could fix a lever in order to change the way of the world into another direction. If only someone would come to fix this lever.

Until then Reinhard Gosch will cultivate and foster his fine place. And that's much more than most of us are prepared to do in favour of mankind.

Ein kleiner Punkt nur

Spätestens seit Plato wissen wir, dass der Umgang untereinander keine leichte Übung ist; denn meist ist ja Sprache im Spiel, das Sprechen miteinander also, steter Anlass von Verwirrung und Missverständnis.

Schon lange vor Plato kannten die Griechen die Verben διαλέγεσθαι („dialégesthai“: sich unterhalten, sich unterreden) und διαλογεῖν („dialogeín“: einander zurechnen). Von ihnen her leitet sich der Διάλογος („Diálogos“: Fließen von Worten) ab, der eine mündlich oder schriftlich geführte Rede zwischen zwei oder mehreren Personen bezeichnet, einen Austausch von Ideen und Ideologien, Religionen, Meinungen und Haltungen, durchaus auch mit den Mitteln der Kunst.

Der Verweis auf die griechischen Ahnen kommt nicht von ungefähr. Der eingangs erwähnte Plato nämlich war es, der dem Dialog seine besondere Stellung gab und ihn als Form philosophischer Erörterung nutzte, um über das bloße Meinen hinaus zur Erkenntnis zu gelangen. Im Dialog treffen verschiedene Ansichten aufeinander, er ist ein besonderer Weg, Einsichten zu gewinnen, die dem Einzelnen verwehrt bleiben.

Vielleicht ahnen wir jetzt, dass ein Unternehmen, das sich „Verein für den Dialog zwischen den Kulturen“ nennt, nicht so nebenbei geführt werden kann, will es sich selbst, seinem Namen und damit seiner Aufgabe gerecht werden.

Nimmt man Samuel P. Huntingtons bedrohlich prophetisches Buch „The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order“ wenn schon nicht wörtlich, so doch wenigstens ernst, stellt sich die Frage nach einem griffigen Mittel, einen solchen Clash zu verhindern.

Den nur Wahnsinnige (darunter erschreckend viele Staatenlenker) glauben noch zu Beginn des dritten Jahrtausends unserer Zeitrechnung, dass Kampf und Krieg die Mittel der Wahl sind, um diese Welt besser zu machen. Dabei hat gerade Europa in der ersten Hälfte des 20. Jahrhundert bitter erfahren, dass auch die Sieger eines Krieges keinesfalls Gewinner sind.

Gegen den Clash of Civilizations hilft also nur, und da sind wir wieder bei Plato, der Dialog, der Meinungs austausch, der gemeinsame Einsicht gibt. Das verleiht auch dem Verein „Dialog zwischen den Kulturen“ die besondere Bedeutung. Und das lässt auch die Ernsthaftigkeit verstehen, mit der Reinhard Gosch, ehemals Kulturmanager und Import aus der Steiermark, die Führung des Vereins betreibt, sie zur Lebensaufgabe gemacht hat.

Oft ist gut gemeint das Gegenteil von gut; ein Vorwurf, dem man Gosch nicht machen kann. Ganz im Gegenteil, kaum einer, dessen charakterliche Grundausstattung besser geeignet ist für diesen Beruf, der doch zugleich und zuvörderst Berufung ist. Mit höchstem Interesse an der Sache und einer unnachahmlichen Mischung aus Phlegma und Pedanterie, aus Gelassenheit und Punktgenauigkeit also führt er die Geschäfte. Da kann es schon sein, dass er dieselbe Person fünf Mal an einem Tag anruft, um einen Termin zu bestätigen, für eine Idee zu kämpfen oder ein wichtiges Gespräch einzufordern.

Doch übt er dabei nie Druck aus, ganz der sokratisch-platonischen Methode verhaftet, erst Erkenntnis und Einsicht im Gegenüber wachzufragen, dass hier ein Weg gemeinsam zu beschreiten sei.

مجرد نقطة صغيرة فقط.....

Mit vorgeblich modernistischem Management hat das wenig zu tun, mit dem autokratischen Setzen von Bedingungen und Terminen, sondern mit dem liebevollen Umgang von Mensch zu Mensch, auch und gerade über enorme Distanzen hinweg, geografisch wie geistig.

Der „Dialog zwischen den Kulturen“ schlägt Brücken zu Ländern am südlichen Rand Europas, von Madeira ganz im Westen über Tunesien und Ägypten bis in den Osten, nach Syrien und Jordanien. Geistesmenschen und Friedensbringer, KünstlerInnen und kreative Geister werden eingeladen, über diese Brücke nach Österreich zu kommen, hier ein fruchtbares Zeugnis ihrer Kultur zu geben und im Dialog mit den Menschen hierzulande gemeinsam neue Erkenntnisse und Einsichten zu finden. Die Brücken, die Gosch in unnachahmlicher Geduld schlägt, sind aber auch gern genützte Einladung an Österreichs Denker und Kunstschaffende, sich in den anbietenden Ländern im Dialog zu üben.

Mit der St. Pöltener Bühne im Hof hat der „Dialog zwischen den Kulturen“ einen wunderbaren Ort gefunden, mit Mimi Wunder, der unvergleichlichen Intendantin dieser Bühne, steht Gosch eine ebenso interessierte wie fachkundige Partnerin zur Seite, die ihm trotz ihrer großen Nähe zum Thema jeden Freiraum lässt. Und mit dem Land Niederösterreich hat er einen großzügigen Subventionsgeber, der zu schätzen weiß, was hier geschieht.

Der „Dialog zwischen den Kulturen“ ist kein großes Unternehmen, da dürfen wir uns nicht täuschen. Es wäre auch vermessen zu glauben, dass dieses Unterfangen gut machen kann, was die Mächtigen der Welt verbochen haben. Aber es hat den überwältigenden Charme jenes Apfelbäumchens, das Martin Luther pflanzen wollte, auch wenn die Welt unterginge. So lange es Menschen gibt, die immer noch hoffen, dass ein Dialog möglich ist und sinnvoll, die immer noch glauben, dass noch nichts verloren und Vertrauen möglich ist, so lange dürfen wir auf diese Zukunft hoffen.

Archimedes von Syrakus, auch ein alter Grieche, hat jenen berühmten Spruch getan, als er die Hebelgesetze fand: Gebt mir einen festen Punkt, und ich hebe die Welt aus den Angeln! Natürlich ist der „Dialog zwischen den Kulturen“ kein Hebel, der doch von unglaublicher Größe sein müsste; aber er ist einer jener festen Punkte, an denen der Hebel ansetzen könnte, die Welt in eine neue Richtung zu lenken. Wenn sich denn endlich jemand fände, einen solchen Hebel zu ergreifen.

Bis es so weit ist, hegt Reinhard Gosch seinen, unseren kleinen, feinen festen Punkt. Und das ist viel mehr als die Allermeisten von uns zum Gedeihen der Menschheit leisten.

ندرك منذ عصر الفيلسوف الإغريقي أفلاطون على أقصى تقدير أن التعامل بين البشر ليس بالأمر الهين، وأن اللغة هي أحد أسباب صعوبة الأمر، أي أن التخاطب مع الآخرين يؤدي في أحيان كثيرة إلى إساءة الفهم.

لكن قبل أفلاطون بفترة طويلة استخدم الإغريق ألفاظاً متعددة توحى بالكلام وتدل على صنوف التخاطب مثل فعل " διαλέγεσθαι " الذي يعني الدردشة، وفعل " διαλογεῖν " التحوار مع الآخر والاستماع إليه. ومن هذا اللفظ استنبطت كلمة " Διάλογος " التي تعني "انسياب الكلمات" سواء في صورة المحادثات الشفهية أو المكتوبة بين شخصين أو أكثر، لذلك فإن تبادل الأفكار والآراء حول الديانات والمواقف يمثل إحدى آليات الفنون في الحوار.

إن الإشارة إلى الأجداد الإغريق لا تأتي من فراغ، فقد كان "أفلاطون" من أوائل من أولوا الحوار أولية خاصة، وعدّه إحدى وسائل المناقشات الفلسفية، كي يصل في مجادلاته لما هو أبعد من مجرد رأي.

الحوار يعني التقاء رؤى مختلفة، إنه طريق خاص لاكتساب رؤى أخرى، قد تبقى محجوبة عن الفرد في غياب الحوار.

ولعلنا ندرك الآن أن جمعية كهذه تطلق على نفسها " جمعية الحوار بين الثقافات" لا يمكن أن تدار بدون حرفية، لأن ما وضعته إدارتها نصب أعينها من واجبات ومهام ليس بالأمر الهين.

إذا لم نأخذ حرفياً مضمون كتاب التلويح بالخطر لصامويل ب. هانتينغتون " صدام الحضارات وإعادة صياغة النظام العالمي" وما به تنبؤات، بل إذا تعاملنا مع هذا الكتاب بقدر من الجدية، سنجد أنفسنا أما السؤال الملح حول السبل التي يمكن أن تمنع وقوع هذا الصدام. ذلك أن الموتورين فقط (ومن بينهم العديد من قادة الدول) ما زالوا يؤمنون في بداية الألفية الثالثة أن الحرب هي أنجع الوسائل لتحقيق عالم أفضل، على الرغم من أن التجارب المريرة التي مرت بها أوروبا خلال النصف الأول من القرن العشرين أثبتت أن المنتصرين في الحروب ليسوا بالضرورة من الفائزين.

لذلك – وهنا نعود مرة أخرى إلى أفلاطون - فلن يجدي سوى الحوار لمواجهة صدام الحضارات، لأن تبادل الآراء يؤدي على تكوين رؤية مشتركة، الأمر الذي أدركت جمعية الحوار بين الثقافات أهميته الكبرى، وما يجعل راينهارد غوش يفضل إدارة هذه الجمعية لتصبح محور حياته ويتخلى عن عمله السابق في مقاطعة شتاير مارك.

غالباً ما يفهم المقصود بالشيء الجيد عكس ما يريده المرء، وبالطبع لا ينطبق هذا الاتهام على راينهارد غوش، ذلك أن غوش لا يعتبر عمله هذا مجرد وظيفة بل في المقام الأول يراه رسالة هامة.

إنه يقود هذا العمل بكل إصرار وحيوية ودقة وسعادة. وقد يحدث أن يجري غوش أكثر من اتصال مع نفس الشخص في اليوم الواحد، كي يؤكد على موعد ما، أو ليسعى لترسيخ فكرة بعينها، أو ليطلب مشاركته في إحدى المناقشات، ومع ذلك لا يشعر المرء بأنه يمارس ضغطاً عليه، وكأنه يسير على نهج سقراط وأفلاطون، بإثارة فضول الآخر نحو رؤية ما تقود في النهاية إلى طريق مشترك.

لا يقود غوش هذه الجمعية وفقاً للمعايير المادية الحديثة في الإدارة، وليس بأسلوب سلطوي، يسعى من خلاله إلى فرض شروطه على الآخرين، لكنه يديرها بطريقة إنسانية تنعكس على أسلوب تعامله الإنساني مع الآخرين، رغم تباعد المسافات الجغرافية والروحية بين الأطراف في أحيان كثيرة.

إن الحوار بين الثقافات يمد جسوراً بين أوروبا والدول الواقعة جنوبها، سواء كان ذلك في مادريه في أقصى الغرب وعبر تونس ومصر، وحتى أقصى شرق المتوسط في سوريا والأردن، حيث يدعى للحوار والنقاش

תנו לי נקודת משען...

מאז אפלטון ידוע לנו כי להסתדר אחד עם השני זו משימה לא קלה; זאת משום שברוב המקרים קיימת מעורבותה של שפה זו כידוע, מהווה מקור מתמיד לבלבול וחוסר הבנה.

הרבה לפני אפלטון השתמשו אנשי יוון ההעתיקה בפעלים $\delta\iota\alpha\lambda\epsilon\gamma\epsilon\sigma\theta\alpha\iota$ ("דיאלגסטאי": לדבר על משהו) $\delta\iota\alpha\lambda\omicron\gamma\epsilon\iota\upsilon$ ("דיאלוגי": להתייחס אחד לשני). משני פעלים אלו נוצרה המילה $\Delta\iota\lambda\omicron\gamma\omicron\varsigma$ (דיאלוגוס: זרימת המילים), כאשר הכוונה היא לשיחה בעל פה או בכתב בין שנים או יותר אנשים, כמו גם חילופי רעיונות ואידיאולוגיות, דתות, דעות ועמדות, לעיתים קרובות גם באמצעות אמנות.

אזכור אבותינו הקדמונים, חכמי יוון העתיקה, אינו מקרי שכן היה זה אפלטון אשר נתן לדיאלוג רלוונטיות מיוחדת היות שהשתמש בו כתבנית לדיון פילוסופי באמצעותו ניתן לעבור מחשיבה בלבד למודעות עמוקה ותובנות. בדיאלוג, שתי המשמעויות מתאחדות, דבר המאפשר הבנה עמוקה או הארה אשר אינה מתאפשרת כאשר החשיבה אינה פועל יוצא של חילופין אלא של פרט בודד.

יוצא אפוא, שמיזם העונה לשם "המשרד לדיאלוג בין תרבויות" אינו יכול להתנהל ללא חילופין אם הוא שואף לעמוד במשימה.

גם אם לא נתייחס כפשוטו לספרו הנבואי המדאיג של סמואל פ. הנטינגטון "התנגשות הציוויליזיות ועיצוב מחדש של הסדר העולמי" אלא נסתפק בהתייחסות רצינית אליו, עולה השאלה, מהן השיטות היעילות ביותר למניעת התנגשות זו? בתחילת האלף השלישי עדיין ישנם משוגעים - ביניהם מספר מדאיג של מנהיגים ומדינאים - המאמינים כי מלחמה ומאבק הם אמצעי כשר להפוך את העולם למקום טוב יותר. להזכיר כי במחצית הראשונה של המאה ה-20 היה על אירופה ללמוד כי לא בהכרח מרוויחים מניצחון במלחמה.

בנקודה זו, נכנס לתמונה אפלטון פעם נוספת - את ההתנגשות בין הציוויליזיות, ניתן למנוע באמצעות הדיאלוג - החלפת דעות המובילה להבנה הדדית. זהו מה שנותן ל"המשרד לדיאלוג בין תרבויות" את משמעותו המיוחדת, ומה שהופך אותו לכה חיוני. מכאן גם ניתן להבין את הרצינות בה ריינהרד גוש, אמרגן תרבות לשעבר ממחוז סטיריה, מנהל את המיזם ואף הפך אותו למטרת חייו.

נהוג לומר כי הדרך לגיהנום רצופה כוונות טובות, אך דווקא לגוש לא ניתן לייחס משפט זה. נהפוך הוא - קרוב לוודאי שיש סיכוי מזערי למצוא אדם שאופיו ותכונותיו יתאימו יותר למלא את התפקיד, המהווה יותר ייעוד ממקום עבודה, מאשר גוש עצמו. הוא מנהל את העסק וממקד אותו במטרה, בשילוב נדיר של יישוב דעת, קפדנות, רוגע ודיוק. אכן, קורה שגוש מתקשר חמש פעמים ביום על מנת לאשר פגישה, לצורך לקידום רעיון חדש או לשם שיחה חשובה, עם

מفكرون وأدباء وفنانون ودعاة سلام وميدعون للقدوم إلى النمسا عبر هذا الجسر، كي يعطوا صورة حقيقية ومثمرة لثقافات بلادهم، ويتبادلوا الآراء مع نظرائهم في النمسا، ليتعارف الجميع ويكونوا رؤية مشتركة. إن الجسور التي يقيمها غوش بكل صبر وأناة هي دعوة مباشرة للمفكرين النمساويين أيضا لممارسة الحوار مع نظرائهم في الدول المضيفة الأخرى.

לقد وجدت جمعية الحوار بين الثقافات ضالتها في مسرح العاصمة سانت بוליתן الذي تديره سيدة لا نظير لها هي ميمي فونדרר التي تقف بجانب غوش كشريكة خبيرة وشغوفة بهذه الرسالة، لكنها رغم وقوفها إلى جواره تفسح له ما يحتاج من مسافة للحركة. كذلك فإن حكومة مقاطعة النمسا السفلى تثبت بما تقدمه من دعم سخي تقديرها لما تقدمه الجمعية من خدمات.

إن جمعية الحوار بين الثقافات ليست مؤسسة كبيرة، لذلك لا يجب أن نخدع أنفسنا ونظن أننا أمام مؤسسة قادرة على إصلاح ما تفسده القوى العظمى في العالم، ولكنه تتمتع بنفس المكانة الطيبة التي تمتعت بها شجيرة التفاح التي ردد مارتן לוثر أنه سيغرسها قبيل فناء العالم. لذلك، فمادام هناك أناس متفائلون ويؤمنون بأهمية وجدوى الحوار، ولا يعتقدون أن كل شيء قد انتهى، بل مازال هناك مكان للثقة بين البشر، فإن من حقنا، بل من واجبنا أن نأمل في مستقبل أفضل. هناك قول مأثور لأرشميديس السيراكوزي - وهو أيضا أحد قدماء الإغريق - الذي وضع نظرية الروافع حين قال: "أروني نقطة ثابتة، وأنا أرفع لكم العالم بالصنارة".

إن جمعية الحوار بين الثقافات ليست رافعة بهذه الضخامة، لكنها النقطة الثابتة التي يمكن ارتكاز الروافع عليها، كي تعيد العالم إلى مساره الصحيح، إذا وجد بشر يجروون على الإمساك بهذه الرافعة. إلى أن يحدث هذا، سيظل راينهارد غوش ومن معه يراعون هذه النقطة الثابتة، وهو أمر يفوق بكثير ما تصنعه أغلبية البشر من أجل ازدهار هذا العالم.

گفتگو میان فرهنگ‌ها در سنکت پولتن به جایگاه بسیار خوبی دست یافته است. خانم می‌می و ندر که یک مدیر غیر قابل قیاس در این صحنه هستند به عنوان یک همکار واقف بر امور با آقای گوش همکاری می‌کنند. ایشان کمک‌های مالی زیادی را به این استان داشته اند و همچنین بهتر می‌دانند که برای موفقیت چه باید انجام داد. گفتگو میان فرهنگ‌ها سازمان بزرگی نیست و ما نمی‌توانیم این حقیقت را پنهان کنیم، اما می‌توان این اعتقاد را داشت که می‌توانیم کارهای بزرگی انجام دهیم که دیگر فعالان در جهان آنها را خراب و نابود کرده اند.

مارتین لوتر با کاشت هر درخت سیب، در مقابل دنیا ایستاد حتی اگر این جهان به پایان می‌رسید. تا زمانی که مردم در این دنیا زندگی می‌کنند و همواره امید دارند، گفتگو بهترین راه حل می‌باشد، همیشه اعتقاد دارند که چیزی را از دست نخواهند داد و می‌توانند اعتماد کنند و با این شرایط می‌توان به آینده امید داشت.

ارشیمد از سوروکوس که یک یونانی پیر بود زمانی که قانون اهرم را کشف کرد این جمله را که بعدها بسیار شهرت یافت گفت: به من یک نقطه محکم دهید و من با قلاب دنیا را بالا میکشم. البته که گفتگو میان فرهنگ‌ها یک اهرم نیست که قدرتش مانند دنیا باشد، اما می‌تواند نقطه محکمی برای تکیه‌گاه اهرم باشد و دنیا را در جهت مسیر جدید به حرکت درآورد. البته اگر کسی پیدا شود که این اهرم را تکان دهد.

تا زمانی که آقای رینهارد گوش حضور دارند ایشان نقطه کوچک و محکم ما هستند و این کار بسیار بزرگی است که یک انسان می‌تواند انجام دهد.

توماس جردا

Anthony Arrove*)

---

the dialog of civilizations

A few years ago, I had the privilege of participating in the remarkable "Dialogue of Civilizations" program in Sankt Pölten, Austria. It was my first visit to Austria, and I was struck at how immediately one could establish a discussion with shared understanding and concerns about the fundamental challenges the world faces, regardless of what nation we live in. In fact, I was repeatedly struck by how artificial national boundaries are, as I so often am during my travels. The environmental crisis is one example. But there are so many others. The imperial policies of the United States government not only have consequences for the people living "under the bombs," to borrow a phrase from a Lebanese film maker, as well as for people who domestically pay the economic and social price of the wars abroad (the poor, workers, immigrants, soldiers, their families, communities torn apart by the war, school teachers and health care workers facing budget cuts), but people around the world who find their governments using the example of the U.S. "war on terror" to pursue their own repressive policies, restrict civil liberties, attack vulnerable groups, expand spending on the military-industrial-national-security complex. The only way to address the fundamental issues facing humanity today is through more global dialogue outside of the official, narrow channels that governments and corporations impose upon us. To establish intellectual, cultural and social exchanges based on the one idea that is perhaps most vital to the survival of our species: solidarity.

best wishes for the new year – and decade!

*) Anthony Arrove works for the Financial Times and is one of the most prominent representatives of American literature. Together with Howard Zinn he wrote the book *Voices of A People's History of the United States*. He publishes books of Arundhati Roy, Noam Chomsky, Tariq Ali and others.

Der Dialog der Kulturen

Vor ein paar Jahren hatte ich das Privileg, am bemerkenswerten Programm des Dialoges der Kulturen in St. Pölten teilzunehmen. Es war dies mein erster Besuch in Österreich, und ich war überrascht, wie schnell und einträchtig sich eine Diskussion über die fundamentalen Herausforderungen, mit denen sich die Welt konfrontiert sieht, entwickeln kann – egal aus welchem Staat wir kommen. Tatsächlich war ich zum wiederholten Male erstaunt, wie künstlich nationale Grenzen sind. Dasselbe Gefühl stellt sich auch häufig bei meinen Reisen ein. Die Umweltproblematik ist hier ein Beispiel. Aber daneben gibt es noch so viele andere. Die Großmachtspolitik der US- Regierung hat nicht nur für die Menschen, die „unter den Bomben“ leben, um eine Phrase eines libanesischen Filmemachers auszuborgen, Konsequenzen, sondern auch für jene, die zu Hause den ökonomischen und sozialen Preis für die im Ausland geführten Kriege bezahlen (die Armen, die Arbeiter und Arbeiterinnen, Immigranten, Soldaten und ihre Familien, Gemeinschaften, die durch den Krieg auseinandergerissen werden, Lehrer und Lehrerinnen und Menschen, die im Gesundheitswesen tätig sind und sich mit massiven Budgetkürzungen konfrontiert sehen). Opfer sind Menschen auf der ganzen Welt, deren Regierungen dem Beispiel der Vereinigten Staaten mit dem „Krieg gegen den Terror“ folgen, um ihre eigene repressive Politik zu verfolgen, Bürgerrechte einzuschränken, verwundbare Gruppen anzugreifen und die Ausgaben für den militärisch-industriell-nationalen Sicherheitskomplex zu erhöhen. Die einzige Möglichkeit, die fundamentalen Probleme, mit denen die Menschheit heute konfrontiert ist, zu bewältigen, besteht im vermehrten globalen Dialog abseits der offiziellen, engen Kanäle, die uns Regierungen und multinationale Konzerne aufdrängen. Wir müssen einen intellektuellen, kulturellen und sozialen Austausch pflegen und erkennen, dass er möglicherweise für das Fortbestehen unserer Spezies unverzichtbar ist. Mit anderen Worten: wir brauchen Solidarität.

Die besten Wünsche für das neue Jahr – und Jahrzehnt!

منذ عدة سنوات حظيت بشرف المشاركة في البرنامج المتميز للحوار بين الثقافات في مدينة سانت بويلتين. لقد كانت أول زيارة لي إلى النمسا وكم كانت وقع المفاجأة علي وأنا أتابع بشغف التطور السريع والمتميز لمناقشاتنا حول التحديات الأساسية التي تواجه العالم، بغض النظر عن الأوطان التي جاء منها المشاركون في المناقشات. والواقع كم كانت دهشتي كبيرة كل مرة سافرت فيها خارج بلادي، حيث أدركت أن الحدود التي تفصل الدول مجرد خطوط مصطنعة، والسياسة البيئية خير دليل على ذلك، وبجانب كل هذا هناك العديد من الأمور، إذ لا يقتصر تأثير سياسة الأسواق الاقتصادية الكبرى التي تتبناها الإدارة الأمريكية فقط على البشر الذين يعيشون تحت قصف القنابل – على حد تعبير مخرج سينمائي من لبنان- بل يطال هذا التأثير كل أولئك الذين يدفعون في أوطانهم ثمنا اقتصاديا واجتماعيا باهظا للحروب التي تشن في الخارج (الفقراء، العمال، المهاجرون، الجنود وعائلاتهم، المجتمعات التي ينشئت أفرادها نتيجة للحروب، المعلمون والمعلمات وكذلك أولئك الناس العاملون في مجال الصحة وعانوا من تقليص حاد لميزانية الرعاية الصحية)، فالضحايا من جميع أنحاء العالم لأن حكومات دولهم تحذو حذو الولايات المتحدة فيما يسمى الحرب ضد الإرهاب، بما في ذلك تبني نفس سياسات القمع، وانتهاك حقوق المواطنين، والاعتماد على المجموعات الضعيفة، وزيادة ميزانيات الإنفاق على الجيوش والأمور الأمنية. إن الإمكانية الوحيدة لمواجهة التحديات الأساسية المفروضة على الإنسانية المعاصرة تتمثل في تكثيف الحوار العالمي بعيدا عن القنوات الرسمية الضيقة التي تفرضها علينا الحكومات والشركات متعددة الجنسيات. إن علينا أن نقيم آليات ذكية للتبادل الثقافي والاجتماعي، وأن ندرك جميعا أن هذا التبادل ضروري لاستمرار بقاء الجنس البشري، وبكلمات أخرى نحن في حاجة إلى التضامن.

مع أطيب أمنياتي للمؤسسة بالنجاح في العام المقبل والعقد القادم.

*) Anthony Arnove arbeitet für die Financial Times und zählt zu den renommierten Vertretern der amerikanischen Literatur. Mit Howard Zinn verfasste er das Buch ‚Voices of A People’s History of the United States‘. Er ist Herausgeber der Werke von Arundhati Roy, Noam Chomsky und Tariq Ali u.a.

د. أنتوني أرنوفه كاتب بصحيفة الفاينانشل تايمز، ويعد واحدا من أبرز الأدباء في الولايات المتحدة الأمريكية، شارك مع هوارد زين في تأليف كتاب " صوت شعب – تاريخ الولايات المتحدة"، وهو أيضا الناشر لأعمال أرنوداتي روي، نوام خومسكي، طارق علي وآخرين.

گفتگوی فرهنگ ها

چند سال قبل من این امتیاز را داشتم که در برنامه گفتگو بین فرهنگها در سانت پاولتن شرکت کنم. اولین دیدار من در اتریش بود، بسیار شگفت زده بودم که چگونه با این سرعت میتوان یک گفتگو پیرامون چالشهای اساسی جهان، جدا از این که چه ملیتی داریم هدایت کرد. برای بار دوم غافل گیر شدم که چگونه مرزهای ملی مصنوعی شکل میگیرند. این احساس را من حتی در مسافرت هایم هم بسیار تجربه کردم. به عنوان مثال مشکلات محیط زیست اما در کنار آن مشکلات زیاده دیگری نیز وجود دارد. سیاستمداران بزرگ آمریکا نه تنها کسانی که زیر بوم زندگی میکنند و یا کسی که جمله ای از یک فیلمساز لبنانی را نقل میکند بلکه حتی برای کسی که در خانه از طریق فعالیت های اجتماعی و اقتصادی برای جنگ زدگان (فقرا، سربازان، خانواده هایشان، کارگرها و معلم کمک مالی جمع میکنند) مشکل ایجاد می نمایند. قربانیان در جهان انسانی هستند که دولت ها به عنوان مثال آمریکا جنگ بر ضد ترور در کشورشان را دنبال میکنند تا سیاست های خودشان را در این مناطق اجرا کنند. حقوق شهروندی نادیده گرفته می شود، حمله به گروه های آسیب پذیر و پرداخت هزینه های سنگین به صنعت نظامی کشور برای بالا بردن ضریب امنیتی.

تنها راه ممکن برای حل این مشکلات گفتگو با دولتمردان از طریق ارتباطات نزدیک و رسمی می باشد. ما باید با شناخته بیشتر و افزایش فعالیت های فرهنگی و اجتماعی به کمک حل این مشکلات بشتابیم، تمام این مراحل ضروری می باشد و یا به عبارت دیگر ما نیازمند همبستگی هستیم.

با آرزو بهترین ها برای سال جدید و دهه آینده

دیالوگ התרבויות

לפני מספר שנים, היה לי העונג להשתתף בתוכנית הנפלאה של "דיאלוג בהתרבויות" בסנקט פולטון, אוסטריה. היה זה ביקורי הראשון באוסטריה ונדהמתי מהמהירות בה ניתן היה לקיים דיון ולחלוק הבנות ודאגות בכל הקשור לאתגרים הבסיסיים איתם מתמודד העולם כיום, ללא קשר למדינה בה אנו חיים. למעשה, הופתעתי כל פעם מחדש לראות עד כמה גבולות לאומיים הינם מלאכותיים, כפי שקורה לי לעיתים קרובות במסעותי. משבר איכות הסביבה הוא דוגמא אחת. יש דוגמאות רבות נוספות. למדיניות האימפריאליסטית של ממשלת ארה"ב יש השלכות לא רק על האנשים "החיים תחת הפצצות", אם אשאל משפט מתסריטאי לבנוני, אלא גם על האנשים המשלמים את המחיר הכלכלי והחברתי של מלחמות בחו"ל (העניים, עובדים, מהגרים, חיילים ומשפחותיהם, קהילות שנקרעו ע"י המלחמה, מורים ועובדי מערכת הבריאות הנאלצים להתמודד עם קיצוצים תקציביים), ואנשים מרחבי העולם המגלים כי ממשלותיהם משתמשות בדוגמא של "המלחמה בטרור" האמריקאית, ע"מ להמשיך במדיניות הדיכוי שלהן, להגביל את החופש האזרחי, לתקוף קבוצות פגיעות וחלשות ולהרחיב את ההוצאות בתחומי הצבא-תעשייה-לאומיות-בטחון. הדרך היחידה להתמודד עם האתגרים הבסיסיים מולם ניצבת האנושות היום היא באמצעות דיאלוג גלובלי, מחוץ לערוצים הרשמיים והצרים הנכפים עלינו ע"י ממשלות וחברות. למסד חילופים אינטלקטואלים, תרבותיים וחברתיים המבוססים על הרעיון, שיתכן והינו החיוני ביותר להישרדות הגזע שלנו: סולידריות.

איחולים לבביים לשנה החדשה – ולעשור החדש

אנטוני ארנוב.

ד"ר אנטוני ארנוב עובד עבור ה"FINANCIAL TIMES" ונחשב לאחד הנציגים המוכרים של הספרות האמריקאית. יחד עם הווארד זין כתב את הספר " VOICES OF A PEOPLE'S HISTORY OF THE UNITED STATES" הוא מוציא לאור של פרסומים מאת ארונדאטי רוי, נעם חומסקי, טאריק עלי ואחרים.

אנטי ארנף برای روزنامه فیניسیل تایمز کار می کند و کتاب های زیادی نوشته است

